

ZÁZRAČNÝ ORIEŠOK 2006

JURAJ JÁNOŠÍK

alebo Rozprávania o legende

Príbeh o Jurajovi Jánošíkovi nie je rozprávkou, ale rozprávaním o spravodlivom zbojníckom kapitánovi...

Jánošíkov osud je tu spracovaný viac-menej formou fiktívneho príbehu, ktorý sa odohráva na pozadí protihabsburských povstaní na prelome 17. a 18. storočia. Čitateľ sa tak príťažlivým spôsobom dozvedá o dobových reáliách, o príčinách povstaní a ich priebehu, o spôsobe boja a jeho dopade na život prostého ľudu,...

Príbeh napísala **Zuzana KRIŽKOVÁ** (1954)

Ako scenáristka v slobodnom povolani pracovala až do roku 1990. Vytvorila množstvo televíznych a filmových scenárov, z ktorých značná časť je určená deťom a mládeži (*Malé zlaté slnko, Teraz sa už nehráme, Čo dievčatká nevedia, Hráč na vlastnú päsť, Muzikál, Niť života*) Záujem o problémy detí ju priviedol k spolupráci so Slovenským výborom pre UNICEF, kde sa venovala najmä otázkam práv detí. Tejto téme sa venovala aj v detskom publicistickom programe, ktorý ako autorka a režisérka pripravovala v rokoch 1997-1999. Od roku 1999 pracuje v Slovenskom rozhlasu ako dramaturgička (*Etudy pre šesť prstov a tenisky, Návod na lietanie, Dorotka a iné zázračné krajiny, Halušky jednej Lenušky alebo Delfíny sa neboja, Príbeh a doba Mathiasa Bela, Zázračný rabín, Klaňanie troch kráľov, Storočná rozprávka*). Ako prozaička debutovala príbehovou časťou knihy Juraj Jánošík.

Kniha **Juraj Jánošík (Rozprávanie o zbojníckom kapitánovi)** vyšla v roku 2004 vo vydavateľstve **Perfekt** v edícii Nevšedné životné príbehy...

Zaujímavosťou tejto knihy je, že románové čítanie je miestami prerušované stranami s historickými faktami a dokumentárnymi materiálmi, ktoré približujú Jánošíka a jeho dobu. Práve túto časť knihy zostavila jej druhá autorka, historička **Margaréta Horváthová**.

Rozhlasová hra o zbojníckom kapitánovi Jurajovi Jánošíkovi mala premiéru len nedávno, v apríli 2006...

...a bola slávnostne venovaná 80. výročiu Slovenského rozhlasu

Na jej realizácii sa podieľali:

Autorka textu: Zuzana Križková

Dramaturgička: Zuzana Grečnárová

Hudba: Peter Niňaj

Majster zvuku: Stanislav Kaclik

Réžia: Martin Kákoš

V hlavných úlohách:

Juraj Jánošík: Tomáš Maštálir

Rozprávač: Dušan Jamrich

Huncaga: Ivo Gogál

Uhorčík: Dušan Cinkota

Pastor: Ľubomír Paulovič

Plukovník Vinkler: Milan Bahúl

Ukážka:

„Ak sa zbojnícky kapitán chcel vzdať zbojníckeho remesla, musel si nájsť dobrého nástupcu. Uhorčík bol dávno rozhodnutý, že tým jediným a pravým je Juro Jánošík, no o jeho nástupníckom práve bolo treba presvedčiť i ostatných. Nie slovami, lebo čo už zaváži slovo? Zmizne vo vetre ako pierko z holuba. Nový kapitán musí ukázať silu a odvahu. Musí chlapov presvedčiť, že niet od neho silnejšieho, múdrejšieho a šikovnejšieho. Pravidlá boli jasné a nemohol ich obísť ani mladý Jánošík...“

(z časti Zsvätenie)

Plachetnica v zázračnej orieškovej škrupine

Každý vie, že rozprávky sú s nami „odjakživa“. Voľakedy ich rozprávali rozprávkári na posiedkach, neskôr sme si ich mohli prečítať iba v knihách a dnes si ich vieme vypočuť aj z rozhlasu, z „cédéčka“, alebo si ich pustíme na videu. Podľa toho by sa mohlo zdať, že sa im darí čoraz väčšmi, že im nič zlého nehrozí – a že budú s nami aj „dojakživa“...

Možno áno, možno nie. Záleží na každom z nás. A preto sa ľudia, ktorí majú rozprávky naozaj radi, stretávajú každý druhý rok v Mestskej knižnici v Piešťanoch na malej slávnosti – festivale Zázračný oriešok s podtitulom „Kniha v rozhlase – rozhlas v knihe“. Aj keď je to podujatie naozaj malé ako oriešok (trvá iba tri májové dni), vmestí sa do neho zázračne veľa: dvanásť súťažných rozprávok, besedy so spisovateľmi, hercami, či vydavateľmi kníh. A navyše niekoľko výstav, bábkových predstavení a tento raz aj korčuľovanie na kolieskových korčuľoch na piešťanskej pešej zóne.

Je to vôbec možné? Isteže, ale iba preto, že festival pripravujú ľudia statoční ako Andersenov cínový vojačík, udatní ako princ Bajaja, štedrý k deťom ako Juro Jánošík a šikovný ako chlapec Tik Tak, ktorý dokázal zastaviť čas. Inak by sa to naozaj nedalo všetko stihnúť. Počas festivalového putovania sa totiž s múdrymi kozliatkami dostaneme aj do Ameriky, odtiaľ zaletíme na medenom drakovi do dánskeho mesta Kodaň, na chvíľu pobudneme v Škrupinovom zámku, a potom sa s námorníkom Kapkom Dierkom vydáme na plavbu okolo celého sveta.

Ak sa k nám chcete pridať, neváhajte! Ilustrátor Peter Uchnár namaľoval na plagát festivalu plachetnicu z orieškovej škrupinky. Možno je to tá, na ktorej sa dá spolu s lietajúcim chlapcom Petrom Panom dostať na Ostrov Snov, do Krajiny-Nekrajiny. Keďže je tá plachetnica zo zázračného orieška, určite sa doň vmestí každý, kto po tom zatúži. Navyše, kto si v mesiaci máj vypočuje alebo prečíta čo i len jednu rozprávku, zapáli svoju symbolickú sviečku na našej festivalovej torte. V každej rozprávke je totiž schované svetielko nádeje. Aspoň také maličké, ako v zápalke, ktorú si zažalo jedno malé dievčatko. Poznáte ho, však?

Ján Uličiansky

Piešťany: MsK, 2006 - Ev.č. 6/2006